

УДК 657.6.336.22.339.5

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-21](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-21)

Сирцева С.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0003-4824-3741

e-mail: sirceva@mnau.edu.ua

Лугова О.І., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0003-4432-0295

e-mail: lugova@mnau.edu.ua

Боднар О.А., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0002-0152-4290

e-mail: bodnaroa@mnau.edu.ua

Облік і оподаткування операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення: організаційно-методичні аспекти

Анотація. У статті досліджено організаційно-методичні аспекти обліку та оподаткування операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення, що набувають поширення в умовах цифровізації, глобалізації економіки та трансформації зовнішньоекономічної діяльності. Обґрунтовано економічну сутність таких операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності, розкрито особливості їх документального оформлення, бухгалтерського обліку, оподаткування та валютного контролю. Проаналізовано законодавчі, бухгалтерські та податкові аспекти супроводу таких операцій, визначено основні ризики, пов'язані з їх реалізацією, та окреслено напрями їх мінімізації. Обґрунтовано необхідність уточнення положень облікової політики щодо таких операцій, чіткої регламентації договірних умов. Запропоновано підходи до організації внутрішнього контролю за зовнішньоекономічними операціями для забезпечення податкової безпеки та підвищення фінансової стійкості суб'єктів господарювання.

Ключові слова: облік, оподаткування, імпорт без увезення, експорт без вивезення, зовнішньоекономічна діяльність, валютний контроль, документальне оформлення, облікова політика.

Syrtseva Svitlana, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Accounting and Taxation Department, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

Luhova Olha, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Accounting and Taxation Department, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

Bodnar Olena, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

Accounting and Taxation of Import Without Physical Delivery and Export Without Physical Dispatch: Organizational and Methodological Aspects

Abstract. Introduction. The article examines the organizational and methodological aspects of accounting and taxation for imports without actual entry and exports without actual exit, which are becoming increasingly relevant in the context of globalization and digital transformation. Although these operations do not involve the physical movement of goods across Ukraine's customs border, they are fully recognized within the national framework of foreign economic activity.

As cross-border trade formats and indirect transactions expand, enterprises are increasingly engaging in operations where goods are purchased and resold abroad without entering Ukraine. These transactions present unique challenges regarding accounting standards, tax obligations, and currency control, requiring the development of consistent organizational and methodological strategies.

Purpose. This study aims to develop and justify organizational and methodological approaches to accounting and taxation for import and export operations without entry or exit, in compliance with Ukrainian legislation.

Results. This article categorizes the economic and legal aspects of these transactions, analyzes their documentation requirements, and describes procedures for accounting treatment, VAT and income tax implications, and foreign exchange

¹Стаття надійшла до редакції: 25.04.2025

Received: 25 April 2025

control. Particular attention is given to updating accounting policies, standardizing contract terms and primary documents, and implementing internal control mechanisms.

Conclusions. Practical recommendations are proposed to minimize tax and financial risks, as well as to strengthen the fiscal security of enterprises engaged in foreign economic operations. These approaches increase transparency, regulatory compliance, and the financial stability of business entities.

Keywords: accounting, taxation, import without transportation, export without export, foreign economic activity, currency control, documentary registration, accounting policy.

JEL Classification: M41, H25, F14

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації економіки спостерігається зростання кількості зовнішньоекономічних операцій, що здійснюються без фактичного переміщення товарів через митний кордон, зокрема імпорту без увезення та експорту без вивезення. Специфіка таких операцій зумовлює виникнення комплексу методичних, правових та практичних питань у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування та валютного контролю. Зокрема, це стосується правильного визначення моменту визнання доходів і витрат, формування податкових зобов'язань з податку на прибуток та податку на додану вартість, встановлення місця постачання для цілей ПДВ, документального оформлення операцій, а також дотримання вимог валютного законодавства.

Недостатній рівень методичного забезпечення обліку та оподаткування таких операцій створює істотні труднощі в їх обліковому відображенні, спричиняє підвищення податкових та валютно-фінансових ризиків для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також ускладнює процес прийняття ефективних управлінських рішень. Це актуалізує потребу в розробці чітких організаційно-методичних підходів до обліково-податкового супроводу таких операцій відповідно до чинного законодавства України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питання обліку та оподаткування зовнішньоекономічних операцій досліджувались у працях К. Болдовської, Т. Ковальової, Ю. Пеняк [1]; Р. Воробей та І. Долженко [2]; В. Панасюк та І. Ткачук [3]; П. Юр'євої та Т. Микитенко [4] та інших науковців.

Так, К. Болдовська, Т. Ковальова та Ю. Пеняк [1] у своєму дослідженні проаналізували особливості організації бухгалтерського обліку, оподаткування та подання звітності з операцій зовнішньоекономічної діяльності, акцентуючи увагу на змінах у податковому законодавстві та їх впливі на практику ведення обліку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

У свою чергу, Р. Воробей та І. Долженко [2] досліджували фіскальну ефективність і регулюючий потенціал системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, наголошуючи на необхідності удосконалення податкового механізму у сфері ЗЕД.

В. Панасюк та І. Ткачук [3] розглянули особливості зовнішньоекономічної діяльності у воєнний період, виокремлюючи дві ключові групи проблем: організаційні й методичні аспекти ведення обліку

ЗЕД, а також питання мінімізації ризиків, пов'язаних із веденням ЗЕД в умовах нестабільності та обмежень.

П. Юр'єва та Т. Микитенко [4] зосередили увагу на теоретичних засадах оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, формулюючи принципи підходи до застосування податкових інструментів у ЗЕД у контексті забезпечення економічної безпеки та конкурентоспроможності.

Незважаючи на наявність широкого спектру досліджень, специфічні аспекти обліку та оподаткування операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення залишаються недостатньо опрацьованими, що зумовлює необхідність подальших досліджень спрямованих на формування організаційно-методичних підходів до обліку та оподаткування зазначених операцій.

Формулювання цілей дослідження. Метою наукового дослідження є обґрунтування та формування організаційно-методичних підходів до бухгалтерського обліку та оподаткування операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення в умовах дії чинного податкового, валютного та митного законодавства України з метою мінімізації податкових та валютно-фінансових ризиків суб'єктів господарювання.

Основні результати дослідження. Операції імпорту без увезення та експорту без вивезення є специфічними видами зовнішньоекономічної діяльності, при яких не відбувається фізичне переміщення товарів через митний кордон. Такі операції передбачають передачу прав власності або виконання зобов'язань між сторонами, що знаходяться в різних країнах, але без фактичного транспортування товарів. Це може бути обумовлено різними чинниками, зокрема, специфікою договорів, технологічними або логістичними умовами.

Облік такого імпорту та експорту українським законодавством не заборонено, адже відповідно до норм Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» № 959 [5]:

імпорт товарів – це купівля українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з увезенням або без увезення цих товарів на територію України (включаючи купівлю товарів, призначених для споживання за межами України);

експорт товарів – це продаж товарів українськими суб'єктами ЗЕД іноземним суб'єктам господарської діяльності (у т. ч. з оплатою у negroшовій формі) з

вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України.

Відповідно до вимог чинного законодавства України, операції імпорту без увезення та експорту без вивезення підлягають особливому документальному оформленню. Для таких операцій підприємство має укласти два ЗЕД-контракти – один на купівлю товару з нерезидентом-постачальником, другий – на продаж товару іншому нерезиденту-

покупцю. В обох контрактах місце постачання товару повинно бути за межами митної території України, що відповідає правилам Інкотермс.

Враховуючи те, що товар фактично не перетинає митний кордон України, а лише змінює власника через юридичні процедури, вважаємо, що ЗЕД-контракти, мають містити такі ключові моменти (умови), представлені в табл. 1.

Таблиця 1 Умови ЗЕД-контрактів при імпорті без увезення та експорті без вивезення

Пункт контракту	Умови, що повинні бути зазначені в контракті
Сторони контракту	Найменування сторін (постачальника та покупця), країни реєстрації, реквізити
Предмет контракту	Опис товару, його характеристик, кількість, ціна, умови поставки за Інкотермс (поставки за межами митної території)
Місце постачання товару	У ЗЕД-контрактах зазначається, що товар не вивозиться з України, але юридично вважається експортом чи імпортом, відповідно до Інкотермс (наприклад, поставка товару на умовах EXW або FOB)
Умови платежу	Способи та умови оплати
Умови транспортування:	
- відповідальність за транспортування	Чітко визначити сторону, яка організовує і сплачує транспортування товару до місця поставки за Інкотермс. Зазвичай, покупець або постачальник у третій країні
- маршрут транспортування	Описати маршрут поставки товару (наприклад, «зі складу продавця в країні постачальника до складу покупця в іншій країні»)
- вартість доставки	Якщо доставка включена у вартість товару (наприклад, CPT, DAP), це має бути прямо зазначено. Якщо окремо — прописати суму або формулу розрахунку
Права та обов'язки сторін	Визначення обов'язків по доставці товару, контролю за якістю, упакуванню тощо
Відповідальність за порушення контракту	Умови, за яких одна зі сторін може бути притягнута до відповідальності (штрафи, компенсації).

Джерело: узагальнено авторами

Факти отримання товару від нерезидента-постачальника та передачі його нерезиденту-покупцю при здійсненні операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення повинні бути підтверджені відповідними первинними документами: інвойс (рахунок-фактура), акт приймання-передачі, накладна, транспортний документ.

Важливим аспектом документального оформлення операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення є правильне зазначення місць відвантаження і приймання товару у первинних документах. З огляду на відсутність фізичного переміщення товару через митну територію України, у відповідних документах необхідно чітко відобразити, що операція здійснюється виключно за межами України.

Зокрема, у первинних документах мають бути однозначно вказані:

- місце передачі товару (відвантаження) – конкретна іноземна географічна точка (порт, склад, аеропорт тощо);
- місце приймання товару – інша іноземна географічна точка;
- примітка про те, що переміщення товару через територію України не здійснюється.

Недотримання цих вимог або некоректне зазначення місць передачі/прийняття товару може

призвести до кваліфікації операції як звичайного імпорту чи експорту, що, у свою чергу, вплине на митно-податкові зобов'язання суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Таким чином, формулювання у первинних документах повинні однозначно свідчити про здійснення операції за межами митної території України, що має бути підтверджено відповідною географічною прив'язкою і відсутністю будь-якого згадування про Україну як місце фізичного переміщення товару.

У випадку здійснення операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення, питання митного декларування має особливості, що зумовлені відсутністю фізичного переміщення товарів через митну територію України.

Відповідно до ст. 4 Митного кодексу України від 13.03.2012 р. № 4495-VI [6], митне оформлення передбачає здійснення митними органами комплексу заходів для забезпечення дотримання законодавства під час переміщення товарів через митний кордон України. Оскільки за операціями імпорту без увезення та експорту без вивезення товари фактично не переміщуються через митний кордон України, обов'язку оформлення митної декларації не виникає.

Таким чином, за умови правильної організації зовнішньоекономічних контрактів, підтвердження

передачі товару первинними документами та відсутності фізичного перетину митного кордону України, оформлення митних декларацій при здійсненні операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення не є обов'язковим.

Однак слід врахувати, що у випадку виникнення сумнівів щодо правомірності операцій або за запитом контролюючих органів, підприємство має бути готове надати повний пакет первинної документації, що підтверджує факт передачі товару між нерезидентами без участі митної території України.

Оскільки імпорт без увезення і експорт без вивезення включають грошові трансакції між Україною та іншими країнами, вони підлягають валютному нагляду. Порядок валютного нагляду регламентується Інструкцією про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів № 7 [7] та іншими нормативними актами.

Банк починає валютний нагляд у разі, якщо на дату оплати нерезиденту-постачальнику операція не завершена або немає підтвердження її завершення. Граничний строк розрахунків становить 180 календарних днів для операцій, здійснених після 5 квітня 2022 року відповідно до п. 142 Постанови НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» № 18 [8].

Валютний нагляд завершується: зарахуванням виручки на рахунок резидента в українському банку, або наданням документів, що підтверджують використання продукції за межами України [7].

Валютний нагляд здійснює банк, через який проводилася оплата нерезиденту. Якщо виручка надходить через інший банк, завершення нагляду можливе за умови обміну міжбанківською інформацією [7].

Таким чином, валютне регулювання зазначених операцій базується на дотриманні строків, підтвердженні факту завершення операції та належному обліку розрахункових операцій.

Бухгалтерський облік операцій імпорту без увезення здійснюється за загальними правилами обліку товарів, проте має ряд особливостей, пов'язаних із відсутністю фізичного переміщення товару на територію України. Так, у разі імпорту без увезення товари не перетинають митний кордон України і не потрапляють на склад підприємства-резидента. Їх переводять безпосередньо від нерезидента-постачальника до нерезидента-покупця [9]. Тому такі товари рекомендуємо обліковувати як товари в дорозі на субрахунку 287 «Товари в дорозі». Відповідно оприбуткування таких товарів слід відображати бухгалтерським записом:

Дт 287 «Товари в дорозі»

Кт 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками».

Первісна вартість такого товару визначається відповідно до п. 9 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 9 «Запаси» [10] та включає контрактну вартість товару разом з іншими витратами, прямо пов'язаними з його придбанням.

На оцінку вартості товару впливатиме валютний курс за імпортом контрактном. Так, якщо перша подія:

- попередня оплата – вартість товару визначається за офіційним курсом НБУ, встановленим на дату такої передоплати відповідно п. 6 НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [11];

- отримання товару – вартість товару визначається за курсом НБУ на дату здійснення операції (дату оприбуткування товару) [11].

У випадку експорту без вивезення реалізація товару обліковується відповідно до загальних правил визнання доходів. Дохід визнається на дату, коли покупцю передаються всі ризики та вигоди від права власності, а також підприємство втрачає контроль над активом згідно з п. 8 НП(С)БО 15 «Дохід» [12]. При цьому:

- у випадку, коли першою подією є надходження передоплати від покупця, дохід визнається за офіційним курсом НБУ, встановленим на дату отримання такої передоплати;

- якщо першою подією є передання покупцеві ризиків і вигід, пов'язаних із правом власності на товар та втрата контролю над ним, дохід визнається за курсом НБУ, чинним на дату цієї передачі [11].

У бухгалтерському обліку нарахування доходу за цією операцією слід відображати бухгалтерським записом:

Дт 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»

Кт 702 «Дохід від реалізації товарів».

Списання собівартості реалізованого товару слід відображати бухгалтерським записом:

Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів»

Кт 287 «Товари в дорозі».

Таким чином, особливості бухгалтерського обліку операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення полягають у специфіці моменту визнання активу та доходу, а також у правильному визначенні первісної вартості товару. Таке регулювання забезпечує достовірність відображення фінансового стану суб'єкта господарювання відповідно до вимог бухгалтерського законодавства.

При здійсненні операцій з імпорту без фактичного ввезення товарів на митну територію України та експорту без фізичного вивезення товарів виникають особливості у визначенні податкових зобов'язань із податку на прибуток підприємств і податку на додану вартість, що вимагають чіткого нормативно-правового обґрунтування.

Визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств за такими операціями базується на загальних правилах, установлених

розділом III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України (ПКУ) [13]. Якщо підприємство не коригує фінансовий результат на податкові різниці, розрахунок податку здійснюється виключно за даними бухгалтерського обліку.

Водночас для підприємств, що здійснюють коригування фінансового результату до оподаткування на податкові різниці, передбачені розділом III ПКУ, застосовуються спеціальні правила, зокрема положення щодо особливостей обліку операцій із нерезидентами та контрольованих операцій.

Операції імпорту без увезення та експорту без вивезення не є об'єктом оподаткування ПДВ відповідно до підпунктів «а», «в», «г» пункту 185.1 ПКУ, оскільки у зазначених випадках не здійснюється фактичне переміщення товарів через митний кордон України.

У разі здійснення експорту товарів без фактичного їх вивезення за межі митної території України підприємство має право відобразити податковий кредит з ПДВ за товарами або послугами, придбаними на території України, відповідно до загальних правил, визначених п. 198.1, 198.2 та 198.6 ПКУ. Однак такий податковий кредит потрібно буде компенсувати шляхом нарахування податкових зобов'язань на підставі п. 198.5 ПКУ. Для цього складається зведена податкова накладна. Базою оподаткування буде вартість придбання таких товарів та послуг.

Таким чином, правильне застосування норм податкового законодавства щодо таких операцій вимагає особливої уваги до формування облікової політики підприємства, забезпечення належного документального оформлення господарських операцій та їх коректного відображення у податковій звітності. Це сприяє дотриманню принципів обґрунтованості, законності та своєчасності визначення податкових зобов'язань.

Результати дослідження свідчать про необхідність удосконалення організаційно-методичних підходів до обліку та оподаткування операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення з метою зниження податкових та валютно-фінансових ризиків суб'єкта господарювання. У цьому контексті доцільним є запровадження комплексу рекомендацій.

Так, однією з ключових умов належної організації обліку операцій імпорту без увезення і експорту без вивезення є чітка регламентація договірних умов. У цьому аспекті доцільно дотримуватись таких положень:

- при укладанні зовнішньоекономічних контрактів необхідно обов'язково фіксувати місце постачання товару за межами митної території України відповідно до умов Інкотермс, а також визначати права та обов'язки сторін щодо транспортування та ризиків;

- розмежування відповідальності сторін щодо транспортування та ризиків. У контрактах необхідно конкретно визначити, яка зі сторін несе відповідальність за транспортування товару між нерезидентами, хто оплачує логістичні витрати, хто здійснює страхування вантажу, а також з якого моменту переходять ризики втрати або пошкодження товару;

- структурна побудова ЗЕД-контрактів. З огляду на те, що фактично здійснюються дві окремі операції – купівля у одного нерезидента та продаж іншому, – підприємство-резидент має укласти два самостійні зовнішньоекономічні контракти: контракт на купівлю товару з нерезидентом-постачальником та контракт на продаж цього ж товару іншому нерезиденту-покупцю.

Усі зазначені положення доцільно передбачити безпосередньо в тексті зовнішньоекономічних контрактів або як додатки до них. Це забезпечує належний правовий супровід операцій, створює нормативну базу для їх податкового та валютного регулювання.

У Положенні про облікову політику підприємства доцільно передбачити окремий підрозділ або пункт щодо обліку зовнішньоекономічних операцій, зокрема таких, що здійснюються без фізичного переміщення товарів на митну територію України або за її межі. Зміст цього підрозділу має включати:

- ідентифікацію таких операцій як окремої групи в системі обліку зовнішньоекономічної діяльності із зазначенням специфіки їх документального оформлення, відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [5];

- визначення порядку відображення в бухгалтерському обліку: операцій з придбання товарів без увезення – на субрахунку 287 «Товари в дорозі» відповідно до норм НП(С)БО 9 «Запаси» [10]; операцій із реалізації товарів без вивезення – із визнанням доходу згідно з пунктом НП(С)БО 15 «Дохід» [12];

- визначення ПДВ-статусу таких операцій згідно з п. 185.1 ПКУ [13] як таких, що не є об'єктом оподаткування;

- забезпечення внутрішнього контролю за правильністю документального оформлення, закриття валютних операцій та їх облікового відображення.

Таким чином, формування організаційно-методичних положень облікової політики щодо операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення дозволить не лише стандартизувати підходи до обліку складних зовнішньоекономічних операцій, а й забезпечити їх правомірність, прозорість та узгодженість із вимогами чинного законодавства.

Для мінімізації податкових і валютно-фінансових ризиків, що виникають за даними операціями, доцільним є запровадження систематичного контролю за ними. Серед основних контрольних процедур можна виділити:

1. Аналіз зовнішньоекономічних контрактів на предмет правильного визначення місця постачання товару за межами митної території України відповідно до вимог правил Інкотермс і ПКУ.

2. Моніторинг первинної документації: забезпечення повноти і правильності їх оформлення.

3. Перевірка правильності відображення операцій у бухгалтерському обліку відповідно до вимог НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», а також правильності оцінки первісної вартості товарів та визначення моменту визнання доходів.

4. Контроль за відсутністю ПДВ-наслідків за такими операціями відповідно до пункту 185.1 ПКУ, правильністю нарахування податку на прибуток та визначенню податкових різниць.

5. Моніторинг дотримання строків розрахунків (180 календарних днів відповідно до Постанови НБУ № 18), своєчасне подання документів для зняття валютного нагляду відповідно до Інструкції НБУ № 7.

6. Аналіз податкових ризиків: регулярна оцінка відповідності оформлення операцій вимогам податкового та валютного законодавства, своєчасне виявлення потенційних ризиків перекваліфікації операцій або їх некоректного відображення у звітності.

Запровадження зазначених контрольних процедур сприятиме підвищенню податкової безпеки

підприємства, зниженню ризику застосування фінансових санкцій з боку контролюючих органів, а також підвищенню рівня довіри до зовнішньоекономічної діяльності підприємства з боку партнерів.

Висновки. Операції імпорту без увезення та експорту без вивезення, незважаючи на відсутність фізичного переміщення товарів через митний кордон України, є повноцінними зовнішньоекономічними операціями, передбаченими чинним законодавством. Їх організаційно-методичне забезпечення потребує чіткого нормативного регламентування, зокрема в частині договірних умов, документального оформлення, бухгалтерського обліку, оподаткування та валютного контролю.

Обґрунтовано необхідність удосконалення організаційно-методичних аспектів супроводу операцій імпорту без увезення та експорту без вивезення, зокрема шляхом регламентації договірних умов, уніфікації вимог до первинної документації, запровадження внутрішнього контролю за такими операціями та відображення їх в обліковій політиці підприємства. Запропоновані практичні підходи спрямовані на зниження податкових та валютно-фінансових ризиків, забезпечення правової визначеності та підвищення податкової безпеки підприємств у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Література:

1. Болдовська К.П., Ковальова Т.В., Пеняк Ю.С. Особливості обліку, оподаткування і подання звітності з операцій зовнішньоекономічної діяльності у контексті новачій податкового законодавства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-09-02/2023-7-09-02>.
2. Воробей Р.Є., Долженко І.І. Оцінка фіскальної ефективності та регулюючого потенціалу оподаткування ЗЕД в Україні. *Молодий вчений*. 2019. №9 (73). С.436-441.
3. Панасюк В., Ткачук І. Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності в умовах повномасштабної війни. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. №2. С.210-206.
4. Юр'єва П., Микитенко Т. Зовнішньоекономічна діяльність та особливості її оподаткування: теоретичні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. №38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1288/1242>.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. №959-ХІІ ; станом на 26 груд. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
6. Митний кодекс України : Кодекс України від 13 березня 2012 р. №4495-VI ; станом на 06 вер. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
7. Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів : постанова Правління Національного банку України від 02 січня 2019 р. №7 ; станом на 26 лист. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19#Text>.
8. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану : постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 р. №18 ; станом на 22 берез. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>.
9. Войтенко Т. Імпорт без ввезення товарів – валютно-наглядові та облікові тонкощі. *Податки & бухгалтерія*. 2022. №39. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2022/june/issue-39/article-120711.html?srsId=AfmBOoDOFmIkWJlf-NQRlKmvZRZRYqR6erkdmFXp8F-IOK7taq-BvIB>.
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. №246 ; станом на 01 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : наказ Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 р. №193 ; станом на 17 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» ; наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. №290 ; станом на 03. лист. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.
13. Податковий Кодекс України : Кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI ; станом на 01 квіт. 2025 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102755.html.

References:

1. Boldovska, K., Kovalova, T., & Peniak, Y. (2023). Features of accounting, taxation and reporting of foreign economic activity operations in the context of tax legislation innovations. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, (7). <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-09-02/2023-7-09-02>.
2. Vorobei, R., & Dolzhenko, I. (2019). Evaluation of fiscal efficiency and regulatory potential of foreign economic activity taxation in Ukraine. *Young Scientist*, (9), 436–441.
3. Panasiuk, V., & Tkachuk, I. (2024). Organization of foreign economic activity accounting during full-scale war. *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, (2), 210–206.
4. Yurieva, P., & Mykytenko, T. (2022). Foreign economic activity and features of its taxation: Theoretical aspects. *Economy and Society*, (38). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1288/1242>.
5. Verkhovna Rada of Ukraine. (1991). *On foreign economic activity*: Law of Ukraine No.959-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). *Customs Code of Ukraine*: Code No.4495-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
7. National Bank of Ukraine. (2019). *On approval of the Instruction on currency supervision by banks of residents' compliance with the deadlines for settlements on export and import operations*: Resolution No. 7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19#Text>.
8. National Bank of Ukraine. (2022). *On the operation of the banking system during martial law*: Resolution No. 18. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>.
9. Voitenko, T. (2022). Import without goods entry – nuances of currency supervision and accounting. *Taxes & Accounting*, (39). <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2022/june/issue-39/article-120711.html>.
10. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). National Accounting Standard 9 "Inventories" No. 246. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.
11. Ministry of Finance of Ukraine. (2000). National Accounting Standard 21 "The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates" No. 193. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>.
12. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). National Accounting Standard 15 "Revenue". No. 290. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.
13. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). Tax Code of Ukraine: Code No. 2755-VI. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102755.html.

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License